Bemærkninger til forslaget

Sygeplejerskeuddannelsen er som den eneste videregående uddannelse placeret i amtsligt regi, mens alle øvrige videregående uddannelser, herunder også sundhedsuddannelserne, er placeret i statsligt regi. Denne placering af uddannelserne har i praksis givet anledning til en række problemer.

Først og fremmest forsøger amterne at dimensionere uddannelseskapaciteten, så der kun udbydes et antal pladser, der svarer til det forventede behov for arbejdskraft. En sådan politik har også tidligere været fulgt på det statslige område, men er nu forladt, da erfaringen viste, at de anvendte prognoser gav en dårligere tilpasning mellem udbud og efterspørgsel end de unges eget frie valg af uddannelse. Derfor arbejder Socialistisk Folkeparti også i disse år hen imod fri adgang til stadig flere uddannelser. På de videregående sundhedsuddannelser vil der næppe blive helt fri adgang, men også her er der sket væsentlige udvidelser i de senere år for at undgå mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Mangelen på sygeplejersker er blevet en begrænsende faktor i sundhedssektoren. Det er en urimelig situation. Forslagsstillerne er opmærksomme på, at der ud over en for lille uddannelseskapacitet kan nævnes andre faktorer såsom sygeplejerskers brug af orlovsordninger og sygeplejerskers overtagelse af arbejdsfunktioner, der tidligere blev bestridt af andre faggrupper, men sådanne forklaringer illustrerer kun det forkerte i brug af stramme planøkonomiske metoder på uddannelsesområdet. Uddannelseskapaciteten skal være så stor, at der er uddannet arbejdskraft nok, selv om verden ændrer sig. Sygeplejersker skal naturligvis have samme ret som alle andre faggrupper til at tage orlov. Al erfaring viser, at størst mulig respekt for den enkeltes eget frie valg af uddannelse sikrer dette bedst.

For tiden er der ca. 1.200 ubesatte stillinger som sygeplejerske. Samtidig bliver der hvert år afvist et betydeligt antal ansøgere til sygeplejerskeskolerne. I 1994 blev der afvist 1.217 ansøgere og i 1995 656. Tidligere år har vist tilsvarende tal. Denne sammenhæng er grotesk. Forude venter de små årgange, der for sygeplejerskeuddannelsen ligesom for en række andre uddannelser kan give problemer med at få uddannelsessøgende nok. Også derfor er det vigtigt ikke at afvise ansøgere i disse år.

Men ønsket om en udvidelse af uddannelseskapaciteten er ikke den eneste baggrund for forslaget om at overføre uddannelsen til statsligt regi. Også behovet for en bedre koordinering mellem de forskellige videregående sundhedsuddannelser taler for, at alle uddannelser udbydes i samme regi.

Rådet for sundhedsuddannelserne gennemfører for tiden en række pilotforsøg med henblik på at gennemføre flere fælleselementer i de forskellige sundhedsuddannelser. Hensigten er at indsamle erfaringer, så der senere kan fremsættes forslag om en bedre koordinering.

På længere sigt bør der efter SF's opfattelse indføres en fælles bacheloruddannelse for alle sundhedsuddannelser. Denne bacheloruddannelse skulle dels bestå af et antal fællesfag for alle sundhedsfagene og dels af et antal branchespecifikke fag. Med det rette valg af kurser ville uddannelsen så enten være en færdig uddannelse til sygeplejerske, jordemoder, fysio- eller ergoterapeut m.v. eller være første del af en kandidatuddannelse som læge, tandlæge m.v. Ved en sådan reform ville det være lettere at indføre helt fri adgang til sundhedsuddannelserne, fordi det ville være langt lettere at skifte spor, hvis der opstod arbejdsløshed inden for et fag. Samarbejdet mellem de forskellige faggrupper ville også være lettere, hvis de havde en vis fællesmængde af fag.

Som et eksempel på et akut behov for en bedre koordinering kan nævnes muligheden for at tilbyde kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelser som overbygning på de mellemlange videregående sundhedsuddannelser. Sygeplejerskerne har en kandidatuddannelse på Sygeplejerskehøjskolen i Århus, ligesom de sundhedsvidenskabelige fakulteter på universiteterne i et vist omfang optager sygeplejersker med kandidateksamen som ph.d.-studerende. Men for de øvrige mellemlange sundhedsuddannelser mangler en sådan overbygning. Det ville være mest hensigtsmæssigt at tilbyde overbygning sammen med sygeplejerskernes kandidatuddannelse, men den nuvæ-